

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
„KOMPETENCJE JĘZYKOWE I KULTUROWE ABSOLWENTÓW
SZKÓŁ ŚREDNICH W ŚWIETLE KSZTAŁCENIA
NA FILOLOGICZNYCH STUDIACH ZAWODOWYCH”
(BIAŁA PODLASKA, 24 MAJA 2007 ROKU)**

W dniu 24 maja 2003 roku odbyła się w Białej Podlaskiej konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Neofilologii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Papieża Jana Pawła II pt. „Kompetencje językowe i kulturowe absolwentów szkół średnich w świetle kształcenia na filologicznych studiach zawodowych”. Honorowy patronat nad konferencją sprawował JM Rektor PWSZ dr hab. prof. Józef Bergier, który dokonał oficjalnego otwarcia konferencji.

Konferencja poświęcona była zagadnieniom kształtowania kompetencji językowo-kulturowych uczniów szkół średnich – przyszłych studentów neofilologii oraz studentów wyższych uczelni, którzy wybrali ten kierunek. Kształcenie neofilologiczne to jednak nie tylko doskonalenie praktycznej umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie zaawansowanym, lecz także opanowanie wiedzy przedmiotowej z dziedziny językoznawstwa, kultury, literatury, czy historii danego obszaru językowego. Wygłoszone referaty podjęły dyskusję nad szeroko rozumianą problematyką w tym zakresie, a także omówiły wiele istotnych problemów dydaktycznych rozpatrywanych z punktu widzenia języka angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego. Obrady odbyły się w trzech sesjach, z których każdą zakończyła podsumowująca ją dyskusja. Prowadzenie sesji przypadło w udziale mgr Dorocie Uścińskiej-Kostrzewie, mgr Elżbiecie Struczyk-Doluk oraz mgr Izabeli Dąbrowskiej.

Wstępny referat wygłoszony przez dr hab. prof. Halinę Chodkiewicz skoncentrował się na charakterystyce poziomu biegłości językowej określonego poprzez grupę wskaźników w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (2004) jako poziom B2 i płynących z niej implikacji dla nauczania języków obcych. Waga ustalenia standardów kształcenia na poziomie B2 jest szczególna, ponieważ powinni go osiągnąć uczniowie szkół średnich wybierający rozszerzoną maturę z języka obcego, a także rozpocząć od niego swoją edukację studenci neofilologii, aby osiągnąć wymagany poziom biegłości językowej C2. Referentka z całą mocą podkreśliła, że jedynie dogłębne zrozumienie komponentów

biegłości językowej na poszczególnych jej poziomach może zapewnić harmonijne relacje pomiędzy uwarunkowaniami, celami i treściami nauczania, sposobami ich realizacji, oceną wyników oraz samokształceniem w dydaktyce języków obcych. Na gruncie praktycznym oznacza to realizowanie działań językowych o charakterze recepcyjnym, produkcyjnym, interakcyjnym i mediacyjnym, umożliwiających rozwój kompetencji komunikacyjnych: lingwistycznych (gramatyka, słownictwo, wymowa), socjolingwistycznych (m.in. uwarunkowania socjokulturowe) i pragmatycznych (negocjacje, dyskurs, różne typy tekstów). Wszystkie referaty wygłoszone na konferencji wpisały się swoją tematyką w zarys problematyki przedstawiony w referacie prof. H. Chodkiewicz.

Mgr Małgorzata Dąbrowska poświęciła swój referat problemowi tzw. kompetencji uczeniowej absolwentów szkół średnich, przyszłych studentów neofilologii, innymi słowy ich gotowości do podjęcia wyzwania zarówno o charakterze intelektualnym jak i afektywno-motywacyjnym. Wyniki badań, przeprowadzonych przez referentkę przy użyciu pamiętników uczniowskich, pozwoliły jej na szersze spojrzenie na trudności doświadczane przez tych, którzy jako przyszli nauczyciele powinni opanować efektywne strategie uczenia się i użycia języka. Mgr Katarzyna Tymoszek zaakcentowała w swoim wystąpieniu rolę tłumaczenia w nauczaniu języków obcych, opierając się na poglądach współczesnej literatury na ten temat. Zwróciła ona uwagę na potrzebę uświadamiania przyszłym nauczycielom – neofilologom jak ważne funkcje w dydaktyce językowej pełnią techniki tłumaczeniowe, przy czym, jak wykazały jej badania, wielu nauczycieli w praktyce ciągle jeszcze posługuje się tłumaczeniem stosując zasady dawno odrzuconej metody gramatyczno-tłumaczeniowej.

Autorki kolejnych czterech referatów podjęły dyskusję nad bardziej szczegółowymi problemami związanymi z nauczaniem wybranych podsystemów oraz sprawności w języku obcym. Dr Halina Rycyk-Sztajdel zwróciła uwagę na problemy związane z osiągnięciem zakładanego poziomu kompetencji w języku rosyjskim w szkołach średnich. Wskazała na takie aspekty nauczania jak: wymowa, gramatyka, ortografia oraz przewycięzanie blokady mówienia jako wymagające wzmożonego wysiłku dydaktycznego w nauczaniu języka rosyjskiego. W zainteresowaniu mgr Urszuli Szalast znalazło się przede wszystkim nauczanie gramatyki, tak ważne dla właściwego kształtowania kompetencji komunikacyjnych w języku obcym, lecz zazwyczaj negatywnie postrzegane przez uczniów. Referentka postulowała wykorzystywanie różnych zabiegów dydaktycznych uatrakcyjniających proces nauczania.

Mgr Karolina Kotorowicz przedstawiła problem kształcenia sprawności słuchania o charakterze akademickim w języku obcym, jako jednej z niezbędnych umiejętności dla przyszłych studentów neofilologii. W odpowiedzi na pytanie jak pomóc studentom w rozumieniu wykładów obcojęzycz-

nych, a uczniów szkół średnich przygotować do przyszłych wymagań akademickich zaprezentowane zostały przykłady ćwiczeń spełniające takie wymagania. Wypowiedź mgr Eweliny Wojtyś przeniosła uczestników konferencji do rozważań na temat zagadnienia rozwijania słownictwa w języku obcym, które w sposób znaczący zyskało na zainteresowaniu w naszym kraju wraz z popularyzacją podejścia leksykalnego. Referentka nie tylko poddała analizie różne typy definicji wyrazowych stosowanych w dydaktyce, omawiając ich zalety i ograniczenia, ale przede wszystkim podkreśliła wagę kształcenia umiejętności tworzenia definicji przez uczących się w celu intensyfikacji samodzielnej pracy nad słownictwem.

Trzecią sesję konferencji rozpoczęła mgr Wanda Kubiak, która podjęła problem komunikacyjnego znaczenia wymowy i intonacji w języku rosyjskim, twierdząc, że najtrudniejszym zadaniem dla nauczyciela akademickiego jest eliminowanie błędów zakorzenionych u studentów wskutek zaniedbań w zakresie kształcenia artykulacyjnego aspektu mowy na wcześniejszych etapach nauki języka. Zaproponowała szereg sposobów poradzenia sobie z tym problemem w praktyce. Kolejne trzy referaty poświęcone były przyswajaniu przez uczniów – przyszłych studentów neofilologii wiedzy w zakresie kultury, historii oraz literatury danego obszaru językowego.

Mgr Cezary Michoński podjął próbę rozpoznania głównych przyczyn stosunkowo niskich kompetencji kulturowych studentów podejmujących studia anglistyczne z myślą o poszukiwaniu lepszych sposobów wykorzystywania potencjału studiów kulturowych na lekcjach języka angielskiego w szkole średniej. Referent wyraził przekonanie, że to nauczyciele oferujący wartościowe i ciekawe materiały dodatkowe powinni zachęcać uczniów do zainteresowania kulturą anglosaską, jednocześnie zwiększając świadomość ich własnej kultury. Mgr Izabela Rapa natomiast wypowiadając się na temat nauczania historii na studiach neofilologicznych sprzeciwiła się koncepcji tzw. „polityki historycznej” negującej dialogowy wymiar historii jako „spotkania z Innym”. Wyraziła opinię, że nauczanie historii na filologiach obcych powinno mieć charakter dyskursywny, ukazywać wydarzenia i postacie historyczne z odmiennej perspektywy. Kończąc swoim referatem obrady konferencji mgr Dorota Uścińska-Kostrzewa podniosła kwestię niezadowolającego wykorzystania w programach kursów językowych materiałów literackich. W swojej argumentacji wskazała na ich znaczenie dla doskonalenia praktycznych umiejętności językowych, jak też ogólnego rozwoju wiedzy uczących się języków obcych.

W podsumowaniu należy wyrazić zadowolenie z faktu, iż przedstawione referaty rozbudziły zainteresowanie podjętą tematyką, która połączyła licznie przybyłych na konferencję pracowników akademickich, nauczycieli szkół średnich oraz studentów Instytutu Neofilologii PWSZ w Białej Podlaskiej. W najbliższym czasie zostaną one wydane drukiem w formie tomu pokonferencyjnego.